

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1869

De S. Agileo Martyre Carthagine In Africa Ex Martyrologio Romano et
Hieronymianis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70595](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70595)

A rem factum produunt : neque video, si habitus, quibus in ea pictura et alii nonnulli Sancti representantur, spectes, unde discernat Michaël hos fuisse episcopos, illos vero presbyteros, inter quorum habitus (v. g. S. Prisci et S. Sinoti) nulum discrimen apparet.

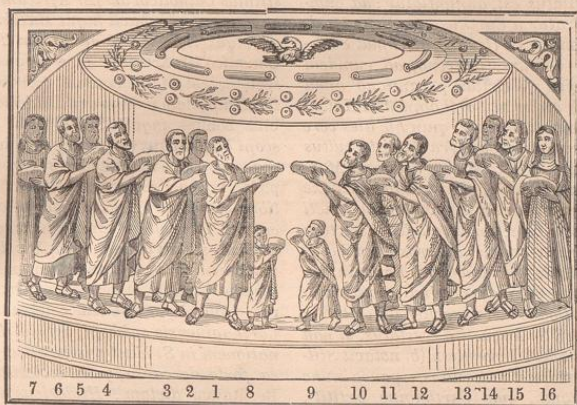
cur S. Modestus adjungatur.

3 Lupulo Modestum junovi ex Capuanorum Kalendariorum, quæ supra citavi, et Officiorum, quorum jam mentio fiet, fide. Addit scilicet Michaël fratres fuisse, ex ecclesiæ Capuanæ de his Sanctis

Officio, cujus Responsorium tertium est : Hæc est vera fraternitas ; sed quid si fratres fide et spiritu tantummodo fuerint ? Dein fatetur Michaël (a) idem Responsorium post Lectionem nonam legi in Officio SS. Marcelli et Apuleji, cum tamen in Actis S. Marcelli, ab ipsomet Michaële exhibitis, Apulejus Marcelli famulus fuisse dicatur. Unde ex Responsorio isto fraternam Lupulum inter et Modestum cognationem intercessisse haud satis tuto elicias.

ACCURSE
J. B.

[Ut clarius innoscat Buei Nostri ratiocinatio num. 2 exposita, picturam Capuanam, qualis a Michaële Monacho in Sanctuario Capuano exhibetur, ligno incisam lectori proponimus.

In exemplari Capuano singulis Sanctis nomina apposita erant, quæ subjungimus secundum numerorum seriem. 1. S. Petrus. 2. S. Laurentius. 3. S. Paulus. 4. S. Cyprianus. 5. S. Susius. 6. S. Timotheus. 7. S. Agnes. 8. S. Quartus. 9. S. Quintus. 10. S. Priscus. 11. S. Lupulus. 12. S. Sinotus. 13. S. Rufus. 14. S. Marcellus. 15. S. Augustinus. 16. S. Felicitas. Gestari dicit Michaël Monachus a singulis Sanctis singulas coronas (b) : quod tamen e pictura non facile quis suspicetur ; mappas magis dicerem, instar pulvinaris longiusculi, quæ significabant præsidium ludorum sive luctaminum, quippe quibus projecta mappa initium dabatur (c).]

(a) p. 41. — (b) p. 56. — (c) Gori Thes. Vet. Diptych., t. II, p. 152.

DE S. AGILEO

MARTYRE CARTHAGINE IN AFRICA

Ex Martyrologio Romano et Hieronymianis.

ANTE ANNUM
515.
Sanctus Martyr, qui in Martyrologio Romano hac quidem die memoratur.

Sanctum Carthaginensem Martyrem, in titulo propositum, ad hanc diem Martyrologio Romano primus inseruit Cardinalis Baronius, Carthagine, inquit, S. Agilei Martyris, in cujus die natali Sanctus Augustinus de eo ad populum tractatum habuit : annuntiationi huic suæ Annotata subjicit sequentia : Possidius in Indice cap. 9 meminit de tractatu S. Augustini habito in die natali S. Agilei. De basilica sub nomine Sancti Agilei

est clara memoria in Vita Sancti Fulgentii Ruspensis apud Surium (a). Sanctus Gregorius Papa dono accepit hujus Martyris sacras Reliquias a Dominico episcopo Carthaginensi, extat de his Epistola ejusdem S. Gregorii in Regist. lib. 10 Epist. I. Cum vero in his monumentis, quæ sibi præluisset hic prodit eruditus Martyrologii Concinnator, etsi celebri antiquoque Sanctum Martyrem gavissimum fuisse cultu, et proinde recte Martyrologio Ro-

(a) T. I. Apud Nostros ad diem 1 Januar., p. 45, n. 61.

mano

AUTORE
C. G.

est olim, xxv
Januarii Car-
thagine insi-
gnier.

ex dedicati-
ei, quæ ibi ex-
stitit, ecclesia,
semel

mano insertum esse abunde probent, determinatum tamen, quo seu passus, seu religioso cultu antiquitus honoratus fuerit, diem eruere nequiverit, neque ulla, ex quibus hunc perspectum habere potuerit, laudet Martyrologia aut Kalendaria, suspicor laudatum Baronium diem, quo Sancto Martyri in Martyrologio Romano locum daret, pro arbitrio elegisse, atque ita, ut in similibus fieri assolet, ab anniversario vel passionis, vel cultus die longius aberrasse.

2 Apud Florentinum siquidem in vetustissimo, seu Epternacensi, Hieronymiani Martyrologii apographo Sanctus noster ad diem xxv Januarii, quo et ab Operis nostri parente Bollandò, pro instituto Martyrologii Romani ordinem sequente, ad hunc diem dilatus est, annuntiat: ad eundem diem memoratur a Carthusianis Coloniensibus, seu, quo nomine in Usuardinis apud Solle-rium Auctariis veniunt, Greveno, ad eundem pariter diem ejus festivitas perantiquo apud Mabilonium (a) ecclesie Carthagenensis Kalendario inscripta est, ut proinde, quin hic dies vere seu passionis seu potius ob infra dicenda cultus antiqui anniversarius sit, dubitari nequeat: Martyrologiorum annuntiationes infra alia occasione referemus: cæterum an ulla uspiam extant Sancti Martyris Acta nescimus; horum quidem defectum supplere, et plurima Sancti gesta posteritati conservare potuisset, de quo laudatus Baronius in Annotatis, quemque Possidius in Indiculo scriptorum omnium S. Doctoris ita breviter indicat: Per Natalem S. Agilæi, S. Augustini tractatus, si non et hunc, ut ad eundem Indiculum (b) nolavit Stiltingus, nobis invidisset antiquitas: pauca nunc tantum de antiqua, quæ Carthagine extitit, Sancti nostri nomini dedicata ecclesia, atque etiam de ejusdem Reliquiis ad S. Gregorium Magnum missis cum Tillemontio (c) observabimus.

3 Post captam a Genserico, Wandalorum rege, dolose Carthaginem, quod anno æræ vulgaræ 439 contigisse probat Theodoricus Ruinartius in Commentario ad Historiam persecutionis Wandalicæ a Victore Vitensi, tribulationis tum ingruentis particeps, scriptam (d), dicatam S. Martyri basilicam misere profanatam fuisse, colligitur ex nobili fragmento Appendicis Chronici Prosperi, quod ex Codice Augustano edidit Henricus Canisius (e), ubi hujus auctor de Guntabundo seu Guntamundo, tertio in Africa Wandalorum rege, ita scribit: Post eum (Hunericum) regnavit (ab anno secundum laudatum Ruinartium circiter 484)

Guntamundus, Gentunis, ejusdem Hunnerici regis fratris, filius annos undecim, menses novem, dies undecim, qui tertio anno regni sui CEMETERIUM SANCTI AGILEI apud Carthaginem Catholicis dare præcepit, Eugenio Carthagenensi episcopo ab eodem jam de exilio revocato, decimo autem anno regni sui ecclesias Catholicorum aperuit. Ademerat verosimiliter Catholicis Sancti Martyris basilicam una cum Cœmeterio Gensericus, qui, ut ait Victor Vitensis (f), pulso episcopo (Quodvultdeo), cum clero venerabili, illico ecclesiam nomine Restitutam, in qua semper episcopi commanebant, suæ religioni mancipavit, atque universas, quæ intra muros fuerant civitatis cum suis divitiis abstulit, sed etiam foris muros quasumque voluit occupavit, aut certe hujus successor Hunnericus, qui, ut idem Victor testatur (g), occulte cum... decreto per diversas provincias suos homines dirigens, epi-

scopis Carthage (quo urgente ejusdem regis edicto fidei sue rationem reddiduri convenerant) positis, una die universæ Africæ ecclesias clausit, universamque substantiam episcoporum et ecclesiarum suis episcopis munere condonavit. Cui vero usui Sancti martyris basilica addicta fuerit, an Arianae sectæ mancipata, an vero a Wandalis inhabitata, in quem profanum usum nullas ecclesias a Genserico fuisse traditas scribit Prosper in Chronico his verbis (h): Quas (ecclesias) et sacris vasis exinanitas et sacerdotum administratione privatas, jam non divini cultus loca, sed suorum jussit esse habitacula, donec eam Catholicis reddidit Guntamundus, incertum est.

4 Porro natum ob ecclesias a Guntamundo restitutas Catholicorum per Africam gaudium brevi quidem interturbavit hujus successor Trasamundus, qui iterum, ut ait Victor Tunnonensis in Chronico (i), Ariana insania plenus Catholicos insectatus est, Catholicorum ecclesias clausit: at illud cumulate instauravit Hildericus, cujus mirabilis bonitas, inquit S. Fulgentii Ruspensis episcopi biographus (k), ecclesie Catholice per Africam constitutæ libertatem restituens, Carthagenensi plebi proprium donavit antistitem: tum vero, oculibus episcopis ejusdem regis præcepto ab exilio cum S. Fulgentio Carthaginem redeuntibus, Resonabat, subdit idem biographus (l), divina laus ex omnibus linguis, ad SANCTI QUIPPE AGILEI BASILICAM sequens populus et præcedens Confessorum beatorum triumphum nobilem celebrabat: novi itidem Carthagenensis episcopi, scilicet Bonifacii, ordinationem in S. Martyris basilica peractam esse, ea forte de causa, quod ecclesiam cathedralem, Restitutam dictam, Hildericus mox Catholicis reddere, ne Wandalos suos, in persequendis Catholicis prædecessoribus regibus sæpe crudeliores, nimium exasperaret, veritus fuerit, legitur in laudato Tironis Prosperi Chronico (m) quod ita habet: Post quem (Trasamundum) regnavit Hildrix, filius Hunerici annos vii, dies viii, qui in exordio regni sui Bonifacium episcopum apud Carthaginem in ecclesia Sancti Agilei ordinari præcepit, et omnibus Catholicis libertatem restituit: eamdem verosimiliter ob rationem Anno secundo gloriosissimi regis Hildericus (vulgatæ æræ 524) Nonis Februarii Carthagine in secretario BASILICÆ SANCTI MARTYRIS AGILEI Bonifacius episcopus ecclesie Carthagenensis cum coepiscopis suis diversarum provinciarum Africanarum Concilium celebrans concessisse legitur apud Labbeum (n); atque adeo Carthagenenses episcopos in Sancti nostri Martyris basilica cathedram suam aliquamdiu habuisse, Ariensis Wandalis cæteris Carthagine ecclesias adhuc occupantibus, ut asserit Tillemontius, vero non videtur absimile.

5 An sub Gelimere tyranno, Hildericus interfectore, usque ad recuperatam a Justiniano imperatore anno 534 per Belisarium ducem Africam, captivumque dictum ipsum Gelimerem, quamdam præterea Sancti nostri basilica passa fuerit profanationem, a scriptoribus memorie proditum non invenio: videtur tamen hæc usque ad finem sæculi vii, quando, ut scribit Paulus diaconus lib. vi de Gestis Longobardorum cap. x (o), Sarraconorum gens infidelis et Deo inimica ex Egypto et Africa cum nimia multitudine pergens, obsessam Carthaginem cepit, captamque crudeliter depopulata est, et ad solum usque prostravit, integra stetitisse, quem-

(a) Vet. Analect., p. 167. Edit. Paris 1725. — (b) Act. SS. xxviii Augusti, p. 441 et sequ. — (c) Mém. pour serv. à l'hist. ecclésiast., t. V, p. 354. — (d) Cap. V, p. 444. Edit. Paris. 1699. — (e) Lect. Antiq., t. I, p. 311. Edit. Basnag. — (f) Pers. Vand., t. I, § v, p. 7. —

(g) Lib. IV § 1, p. 63. — (h) Canis. Lect. Antiq., t. I, 505. — (i) Ibid. p. 526. — (k) Act. SS. I, Januar., p. 45, n. 39. — (l) Ibid. n. 61. — (m) Canis. Antiq. Lect., t. I, p. 312. — (n) Conc. t. IV, c. 1629 et 1641. — (o) Murator. Scriptt. rer. Ital., t. I, p. 494.

admodum

A admodum, extincto in Africa Wandalorum regno, innocuè superferunt, quæ in eadem basilica verosimiliter asservabantur, sacræ Sancti Martyris Eowivæ, ut ex laudata a Baronto S. Gregorii Epistola, quæ in editione Parisiensi Registri epistolarum S. Gregorii, ab eruditissimis Congregationis S. Mauri Benedictinis anno 1705 procurata, est libri XII ordine prima, colligitur; in hac enim laudatus Pontifex ob transmissas quasdam Sancti nostri Reliquias Dominico Carthaginiensi episcopo gratias agens, Beati, inquit, AGILEI MARTYRIS BENEDICTIONEM ea caritate, qua nobis est a vobis transmissa, percepimus: porro per hanc Benedictionem non significari quasdam Corporis Sancti Martyris partes, sed quasdam panni aut serici particulas, quæ Sanctorum Lipsanotheicis applicatæ, pro eorundem Reliquiis habebantur; Brandeumque (consule ad hanc eodem Glossarium Cangii) vocabantur, cum, uti laudati Benedictini ad eundem S. Gregorii Epistolam, Constantinæ Augustæ Mauriti imperatoris conjugi inscriptam, quæ in eadem editione est libri IV ordine 30, ex Mabillonio breviter, fusius vero in ejusdem S. Pontificis Vita (a) observant, ipsamet Sanctorum Corpora aut quædam horum membra raro admodum in terris Occidentali imperio subjectis, universali ecclesiæ præsidente S. Gregorio Magno, transmitterentur, cum laudato Tillemontio existimo.

B Cum ex citatis hactenus antiquorum testimonio constat, Sanctum nostrum vitam Martyrio terminasse, et jam tum, ante Wandalorum in Africam ingressum, templum Carthagine nomini suo dicatum habuisse, eundem Sanctum in aliqua a gentilibus imperatoribus excitata persecutione, et proinde ante annum 818, quo Constantino Magno, post debellatum Maxentium, Africa jam parebat, passum esse consequitur, licet interim, in qua determinata persecutione id factum fuerit, sit prorsus ignotum.

C Quædam nunc restat dubitatio, an videlicet S. noster Martyr Agileus, in Antverpiensi seu Epternacensi Hieronymiani Martyrologii apographo ad diem xxv Januarii, ut diximus, memoratus, diversus sit a Galeo, eidem apographo et quibusdam aliis ad diem præcedentem, seu xxiv ejusdem mensis, inscripto. Egil breviter de S. Galeo Operis nostri parens Bollandus tom. II Januarii (b), ubi hunc et Martyris titulo secundum receptam eruditorum opinionem, qua Sanctos omnes Hieronymianis apographis inscriptos pro Martyribus habendos esse, nisi gravis obstet ratio, consentiunt, donat, et Carthagini Africanæ adscribendum docet; neque nos his plura hactenus de S. Galeo, si a Sancto nostro hunc distinctum esse velis, comperta habemus: dein inter rejectos ad alium diem Sanctum nostrum Agileum in hunc diem distulit, atque ita Galeum et Agileum duos distinctos esse SS. Martyres credidisse videtur; ast nulla tum, quæ contrariam ei injicerent mentem, habebat laudatissimus hic vir subsidia, nondum in lucem protrahitis plurimis Codicibus Hieronymianis, ex quibus hæc difficultas oritur, atque etiam dirimenda est: quid igitur hi tum de Galeo, tum de Sancto nostro Agileo habeant, propono.

8 In Lucensi apud Florentinum apographo ad xxiv Januarii sic legitur: Carthagine Galei; consonat Antverpiense seu Epternacense, quod vetustissimum vocat Florentinius in Annotatis, atque etiam, ut opinor, cum differentiam nullam notet, Blumianum; parum nomen variatur in Corbeiensi apud eundem Florentinum, et apud Acherium tom. II Spicilegii recusi, ubi ita habetur: Carthagine Geliæ; inter Martyrologia Hieronymiana

(a) Opp. S. Greg. M., t. I, p. 244. — (b) Die xxiv Januar., p. 590.

contracta, apud nos edita post tom. VII Junii, Augustanum sine ullo loco ita habet: Alibi.. Galei, Labbeanum: Alibi.. Galei; ab hoc non differt Gellonense apud Acherium; ad xxv ejusdem mensis ex jam recensitis apographis solum Antverpiense postremo loco S. Agileum annuntiat in hæc modum: viii Kal. . . et in Cartagine Agilei: ex hoc similiter verosimiliter apographo ad hunc etiam diem hæc: Item Sanctorum Viti, Castulæ, AGILEI, transcripsit Grevenus, ut proinde hinc nihil pro alterutra opinione subsidii accedat; in aliis vero, quæ seu apud nos post citatum tom. VII Junii, seu ad Edmundo Martene (c) edita sunt, Martyrologii Hieronymiani exemplaribus, neque Galeus neque AGILEUS comparet. Antequam nunc meam in dicta quæstione opinionem proferam, sedulo observandum est id, quod sæpius monuere Majores nostri, varias videlicet apographa Hieronymiana a librariis, diligentibus quidem, sed sana fere crisi destitutis, passa esse interpolationes, interque has non infrequentem esse, qua eadem omnino Sancti, immutatis nonnihil nominibus, vel etiam eodem prorsus nomine, eodem vel vicino die in iisdem apographis repetantur, atque hinc fieri, ut per repetita eodem vel vicino die eadem vel paululum immutata nomina diversos designari Sanctos, inferri tuto nequeat: hoc præmonito, per Galeum, seu, ut in Corbeiensi habetur, Geliæum, ad xxiv Januarii in citatis Codicibus annuntiatum, atque AGILEUM, ad diem proximè sequentem in solo Antverpiensi memoratum, unum tantum eundemque Sanctum Martyrem Carthaginensem, qui secundum allegata ante veterum scriptorum testimonia AGILEUS vere dicendus sit, indicari, uti ante me contendit Tillemontius, atque etiam, qui in Martyrologio suo Universali ad xxv Januarii Sanctum nostrum Agileum memoravit, Galeo vero in Indice Sanctorum omissionis notam apposuit, Castellanus, arbitror.

9 In hanc opinionem idcirco inductus sum, quod, sit in Antverpiensi seu Epternacensi Hieronymiani Martyrologii apographo ad diem xxiv Januarii per Galeum, et ad xxv ejusdem mensis per Agileum diversos designari Sanctos ponamus, nullatenus perspiciam, qua ratione in cæteris omnibus ejusdem Martyrologii exemplaribus Sanctus noster Agileus potuerit prætermitti: id enim in hac hypothesi aliunde provenire nequit, quam ex hoc, quod vel antiqui illorum collectores Sanctum nostrum cognitum non habuerint, vel si cognitum habuerint, eum in Fastis suis memorare neglexerint; utrumque autem mihi videtur prorsus incredibile: cum enim Sanctus noster sit antiquus, et S. Gregorio magno, ut hujus verba, ex Epistola supra num. 5 prolata, probant, fuerit apprime notus, fueritque proinde etiam haud dubie unus ex istis Martyribus, quorum nomina Sanctus hic Pontifex, ut ad Eulogium Alexandrinum scribit lib. VIII Epist. 29, in uno codice collecta habuit, sive, quod idem est, fuerit jam tum sæculo VI Martyrologio Hieronymiano inscriptus; neutiquam verosimile est, ita demum nomen ejus eacdisse, ut id posteriores omnes, unico excepto, qui idem Martyrologium exscripserunt, ne corruptum quidem aut luxatum, in variis, quibus utebantur, Codicibus repererint: id, opinor, circa celeberrimi Sancti nostri nomen, quod et basilica ei dedicata, quæ, ut diximus, usque ad finem sæculi VII Carthagine integra stetit, videtur, insignis in Africa cultus toti tantum non orbi divulgare nata erant, accidisse, nemo sibi persuadebit.

10 Neque alterum, antiquorum videlicet illorum Martyrologiorum compilatores Sancti nostri nomen, si id ipsis notum fuerit, Fastis suis inferre

— (c) T. III. Anecd., col. 1347.

neglexisse,

et sub aliquo gentili impatore passus fuit.

a Galeo Carthaginiensi Martyre.

Hieronymianis Codicibus ad diem xxiv Januarii inscripto.

ANONYMUS C. G.

D

E

ob rationes hæc

F

allatas,

AUCTOR
C. G.

neglexisse magis credi potest; id enim etsi in quibusdam minoribus nimirumque contractis apographis ab horum auctoribus, qui magis brevitati studebant, ideoque viciniores sibi magisque notos Sanctos tantum referre volebant, factum fuisse ultro consentiam; idem tamen locum habuisse in majoribus Codicibus, quorum auctorum diligentia ad singulos propemodum dies in recensendis Martyribus, præsertim Africanis, elucet, sæpiusque a Florentinio in Annotatis laudatur, vero prorsus apparet absimile: certe hos auctores sæpius nimia diligentia, dum, ne quemquam Sanctum non memoratum prælerent, ob parvam quamdam in variis, quibus utebantur, Codicibus repertam nominis cuiusdam Sancti differentiam, diversos statim Sanctos indicari putarent, utque tales Fastis suis perperam insererent, quam negligentia peccasse, apud omnes in his versari consuetos in confesso est: itaque, cum Sanctus noster ob neutram, quæ allegari posset, quamque jam rejecimus, rationem in majoribus saltem Hieronymiani Martyrologii apographis fuerit omissus, nec tamen in iis, si unicum excipias Epternacense, usquam memoratus reperiri possit, nisi per hanc, quæ, ut diximus, ad xxiv Januarii legitur, annuntiationem, Carthagine Galei aut Gellei, designetur, Sanctum nostrum Carthaginensem Martyrem hic vere memorari, adeoque per Galeum, qui ad mox dictum Januarii diem in pluribus apographis, et Agileum, qui ad xxv ejusdem mensis in solo Antverpiensi seu Epternacensi legitur, unum tantum eundemque S. Martyrem significari posse, considerata etiam rationum, quæ contrarium suaderent, levitate, prorsus in animum induco.

eleantis etiam, quæ pro opinione contraria allegari possent,

11 Vidimus in citatis supra num. 8 Martyrologiis annuntiari Galeum tamquam Carthaginensem Martyrem absque sociis, et eodem prorsus modo in Codice Antverpiensi seu Epternacensi referri Sanctum nostrum Agileum; adeoque hæc annuntiationes ita sunt similes, ut ex eis nihil, quod Galeum Agileumque duos distinctos esse SS. Martyres utcumque suadeat, extundi possit, præter quamdam nominum, dierumque, quibus nomina isthæc referuntur, diversitatem: jam vero ista nominum differentia tanta non est, ut hæc culpæ Amanuensium, qui in Codicibus suis lucratum nonnihil Agilei nomen, hujusque forte excessam præ vetustate aut oblitteratam initialem litteram reperientes, facile illud in Galeum vertere potuerint, imputari nequeat; equidem facilius perspicio, quomodo ab antiquis illis Martyrologiorum collectoribus Sancti nostri nomen potue-

rit nonnihil, forte etiam ob Codicum, quos præ oculis habebant, variam lectionem, corrumpi aut luxari, quam penitus in Fastis, quos concinnabant, omitti: ut sit, cum nominum corruptio atque mutatio in Hieronymianis, quæ modo extant, apographis sit frequentissima, ob quamdam, quæ inter Galei et Agilei nomina intercedit, differentiam hos ab invicem distinctos esse nullatenus inferri potest.

12 Neque id etiam magis probat diei, quo Galeus variis Hieronymiani Martyrologii exemplaribus inscriptus est, a die, quo in Antverpiensi seu Epternacensi refertur Sanctus noster Agileus, diversitas: quid enim si hujus posterioris apographi auctori quoddam seu Martyrologium seu Kalendarium, in quo S. Agilei nomen ad xxv Januarii diem ob annum ejus tum recurrentem festivitatem signatum esset, præluocerit, hincque ille Sanctum hunc, qui sub corrupto Galei nomine in Hieronymianis quibusdam apographis, sibi pariter prælucentibus ad diem præcedentem, quia hoc passus erat, memoratus esset, perperam duplicarit? Extat apud Mabilonium (a) istiusmodi ecclesiæ Carthaginensis Kalendarium jam ante sæculum VII, ut editor notat, exaratum, cui Sanctus noster ad xxv Januarii inscriptus est hoc modo: VIII Kal. (Februarii) Sancti Martyris Agelei, quodque proinde, vel cui quoddam simile Epternacensis apographi collectori facile præluocere, ac etiam S. Agileum a Galeo distinguendi ansam præbere potuit: jam vero etsi hoc vel huic simile Kalendarium Sanctum nostrum Martyrem dicta xxv Januarii die anniversario cultu Carthagine antiquitus honoratum fuisse ostendat, nullatenus tamen impedit, quominus die præcedenti eundem Sanctum vere Martyrio coronatum fuisse, atque idcirco ad hunc diem variis Martyrologii Hieronymiani, in quo, teste S. Gregorio in laudata ad Eulogium Epistola, tantummodo nomen, locus et dies PASSIONIS notabantur, nunc extantibus apographis, sub corrupto etiam aliquatenus Galei nomine, inscriptum esse credamus: sane cum dies, quibus in Antverpiensi seu Epternacensi apographo Galeus et Agileus referuntur, sint adeo vicini, merito censeri hic potest, atque ob rationes numm. 9 et 10 allatas etiam debet, in eodem apographo eundem Sanctum, ut sæpe alias in Hieronymianis Codicibus fieri ante observavimus, ad dictos xxiv et xxv Januarii dies, immutato nonnihil nomine, quacumque demum de causa repeti, et proinde GALEUM a Sancto nostro Carthaginensi Martyre AGILEO reipsa haud distingui.

argumentis, distinguendus non est.

(a) Vet. Anal. p. 167.

